

Överförmyndarnämnden

Remissvar på Ställföreträdarutredningen (SOU 2021: 36)

Förslag till beslut

Det föreslås överförmyndarnämnden att besluta att

- anta skrivelsen som sin egen
- skicka skrivelsen vidare till kommunstyrelsen för fastställande och inlämnande av svar till regeringskansliet

Anders Karlsson

Förvaltningschef

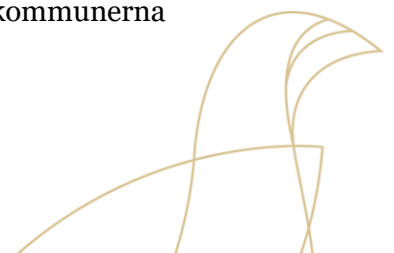
Bakgrund

Kiruna kommun har av regeringskansliet inbjudits att besvara en remiss på utredningen Gode män och förvaltare- en översyn (SOU 2021: 36).

Utredningen föreslår i sammanfattning det följande

- kraven på kompetens och kvalitet hos överförmyndarna ska skärpas
- för att säkra hög kvalitet och rättssäkerhet i myndighetsutövningen hos överförmyndarna föreslås överförmyndarnämnd bli den obligatoriska organisationsformen
- det ska föras ett nationellt register över ställföreträdarskap, vilket bland annat kan förenkla för både överförmyndare och ställföreträdare och ge både ställföreträdare och huvudmän en möjlighet att använda digitala tjänster.
- redovisningar från ställföreträdare ska granskas inom en tid på maximalt sex månader
- prövningen av godmanskap tas över av kommunerna från tingsrätterna
- viss professionalisering av ställföreträdarskap föreslås men huvuddelen av ställföreträdarskapen ska ligga på ideellt arbete
- socialnämnden ska skyndsamt väcka talan eller ansöka om särskilt förordnad vårdnadshavare

Större delen av förslagen föreslås träda ikraft 230101. Kostnaderna för kommunerna om utredningens förslag bli lag beräknas till ca 200 miljoner kr årligen.

Synpunkter

- det är mycket positivt att man tagit initiativ som syftar till att bidra till större rättssäkerhet och en ökad likvärdig behandling för huvudmännen
- utredningen syns vara skriven ur ett perspektiv av större kommuner och är inte fullt ut kompatibel med de villkor gällande myndighetsutövning och rekrytering som gäller i landets många småkommuner.
- en följd av punkten ovan blir att småkommuner kan tvingas in i samarbeten med grannkommuner vare sig de vill det eller inte eftersom de saknar möjlighet och resurser att följa lagens krav
- en ytterligare följd kan bli att kommunernas självbestämmande minskar om man själv inte ska få välja den organisationsform som passar kommunen bäst
- det är bra att man stärker den enskildes rätt och tillhandahåller digitalt stöd men utredningen adresserar väldigt flyktigt det stora behovet- alternativa former för rekrytering av ställföreträdare och överförmyndarens möjlighet att själv fungera som ställföreträdare
- att prövningen av godmanskap läggs på överförmyndaren kan dels uppfattas positivt då handläggningstiden sannolikt kommer att kortas och besluten flyttas närmare huvudmannen, dels negativt då det kan ses som ett sätt för staten att flytta över arbetsuppgifter och kostnader på kommunerna. Totalt räknar utredningen med att ett genomförande av alla förslag i utredningen skulle öka kommunernas kostnad med ca 200 miljoner kronor/ år . Det bör säkerställas att staten flyttar motsvarande resurser till kommunerna.
- det är positivt att stödet till ställföreträdare ökar genom ökad information och mer utbildning. Bestämmelsen om att överförmyndaren så snart som möjligt ska utse en ersättare för en ställföreträdare som vill entledigas är dock tandlös då det ju redan idag är praxis att inte tvinga ställföreträdare att vara kvar i sitt ställföreträdarskap längre än vad som är absolut nödvändigt
- det är också positivt att utredningen adresserar det förhållande att det idag emellanåt dröjer innan socialnämnden väcker talan hos tingsrätten om särskilt förordnad vårdnadshavare när ett barn beviljas uppehållstillstånd så att barnet inte behöver ha god man längre än vad som är nödvändigt
- fullmakter som givits innan inrättande av godmanskap bör kunna tas tillbaka av god man och huvudman i samverkan efter inrättande av godmanskap

§ 243

Remissvar på Ställföreträdarutredningen (SOU 2021: 36)

Kommunstyrelsen beslutar således

att anta skrivelsen som sin egen

att skicka skrivelsen vidare till regeringskansliet

Beskrivning av ärendet

Föreligger beslut 2021-06-16, § 40 från överförmyndarnämnden av vilken framgår att Kiruna kommun har av regeringskansliet inbjudits att besvara en remiss på utredningen Gode män och förvaltare- en översyn (SOU 2021: 36).

Utredningen föreslår i sammanfattning det följande

- kraven på kompetens och kvalitet hos överförmyndarna ska skärpas för att säkra hög kvalitet och rättssäkerhet i myndighetsutövningen hos överförmyndarna föreslås överförmyndarnämnd bli den obligatoriska organisationsformen
- det ska föras ett nationellt register över ställföreträdarskap, vilket bland annat kan förenkla för både överförmyndare och ställföreträdare och ge både ställföreträdare och huvudmän en möjlighet att använda digitala tjänster.
- redovisningar från ställföreträdare ska granskas inom en tid på maximalt sex månader
- prövningen av godmanskap tas över av kommunerna från tingsrätterna
- viss professionalisering av ställföreträdarskap föreslås men huvuddelen av ställföreträdarskapen ska ligga på ideellt arbete
- socialnämnden ska skyndsamt väcka talan eller ansöka om särskilt förordnad vårdnadshavare

Större delen av förslagen föreslås träda ikraft 230101. Kostnaderna för kommunerna om utredningens förslag bli lag beräknas till ca 200 miljoner kr årligen.

Synpunkter

- det är mycket positivt att man tagit initiativ som syftar till att bidra till större rättssäkerhet och en ökad likvärdig behandling för huvudmännen
- utredningen syns vara skriven ur ett perspektiv av större kommuner och är inte fullt ut kompatibel med de villkor gällande myndighetsutövning och rekrytering som gäller i landets många småkommuner.
- en följd av punkten ovan blir att småkommuner kan tvingas in i samarbeten med grannkommuner vare sig de vill det eller inte eftersom de saknar möjlighet och resurser att följa lagens krav
- en ytterligare följd kan bli att kommunernas självbestämmande minskar om man själv inte ska få välja den organisationsform som passar kommunen bäst
- det är bra att man stärker den enskildes rätt och tillhandahåller digitalt stöd men utredningen adresserar väldigt flyktigt det stora behovet- alternativa former för rekrytering av ställföreträdare och överförmyndarens möjlighet att själv fungera som ställföreträdare

§ 243 forts

- att prövningen av godmanskap läggs på överförmyndaren kan dels uppfattas positivt då handläggningstiden sannolikt kommer att kortas och besluten flyttas närmare huvudmannen, dels negativt då det kan ses som ett sätt för staten att flytta över arbetsuppgifter och kostnader på kommunerna. Totalt räknar utredningen med att ett genomförande av alla förslag i
- utredningen skulle öka kommunernas kostnad med ca 200 miljoner kronor/ år . Det bör säkerställas att staten flyttar motsvarande resurser till kommunerna.
- det är positivt att stödet till ställföreträdare ökar genom ökad information och mer utbildning.
- Bestämmelsen om att överförmyndaren så snart som möjligt ska utse en ersättare för en ställföreträdare som vill entledigas är dock tandlös då det ju redan idag är praxis att inte tvinga ställföreträdare att vara kvar i sitt ställföreträdarskap längre än vad som är absolut nödvändigt
- det är också positivt att utredningen adresserar det förhållande att det idag emellanåt dröjer innan socialnämnden väcker talan hos tingsrätten om särskilt förordnad vårdnadshavare när ett barn beviljas uppehållstillstånd så att barnet inte behöver ha god man längre än vad som är nödvändigt
- fullmakter som givits innan inrättande av godmanskap bör kunna tas tillbaka av god man och
- huvudman i samverkan efter inrättande av godmanskap

Överförmyndarnämndens beslut

att anta skrivelsen som sin egen

att skicka skrivelsen vidare till kommunstyrelsen för fastställande och inlämnande av svar till regeringskansliet

Yrkanden och beslutsgång

Yrkanden i kommunstyrelsen

av Gunnar Selberg

att överförmyndarnämndens förslag bifalls

Kommunstyrelsen beslutar i enlighet med Gunnar Selbergs yrkande